

Vodič za državljane
**v čezmejnih
civilnih sporih
v Evropski uniji**

Evropska pravosodna mreža
v civilnih in gospodarskih zadevah

Predgovor:

Vodič za državljane v čezmejnih civilnih sporih v Evropski uniji

Predpisi Evropske unije nudijo pomoč posameznikom in podjetjem v čezmejnih sporih. To velja tudi za nove procesne predpise za poenostavitev čezmejne izterjave dolgov. Postopek za evropski plačilni nalog za nesporne denarne zahtevke in evropski postopek v sporih majhne vrednosti za zahtevke v višini do 2 000 EUR sta pomembna pravna instrumenta. Državljanom in podjetjem v EU dajeta možnost hitrejšega in učinkovitejšega reševanja čezmejnih zadev, tako da lajšata uveljavljanje zahtevkov zoper dolžnike v drugih državah članicah.

Pravica do prostega gibanja je temeljna pravica državljanov EU. Biti mora več kot le abstraktna zamisel. Postati mora dejanska resničnost po vseh državah članicah EU. Pravo EU je treba strogo izvrševati, kadar je to potrebno. Na področju civilnega prava je v Evropi mogoče olajšati vsakodnevno življenje državljanov, zlasti pri selitvi v drugo državo članico ali nakupovanju v njej. Oblikovanje evropskega območja pravice brez notranjih meja krepi notranji trg. Omogočanje izterjave čezmejnih dolgov je ključni element dobro delujočega notranjega trga.

Ta vodič za državljane razlaga navedene predpise in načela, ki so podlaga navedenih evropskih postopkov, ter način in možnost njihove izbire. Zajema le civilne in gospodarske zadeve.

Prepričana sem, da bo ta vodič zagotovil učinkovito uporabo in izvajanje teh instrumentov ter da bo imel za vas praktično vrednost.

S spoštovanjem,

Viviane Reding
Podpredsednica

Pravosodje, temeljne
pravice in državljanstvo

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'V. Reding', written over a light blue background.

1. UVOD

Ste prek interneta opravili nakup v drugi državi Evropske unije in kupljenega niste nikoli prejeli? Ali ste morda na počitnicah kupili računalnik, doma pa ste ugotovili, da ne deluje pravilno? Morda gradbeno podjetje, ki je prenovilo vašo počitniško hišo, svojega dela ni ustrezno opravilo?

Vse to so primeri situacij, v katerih morda razmišljate o vložitvi tožbe – a kako to storiti, če je oseba ali trgovec, ki jo/ga želite tožiti, v drugi državi članici?

Predpisi Evropske unije nudijo pomoč posameznikom v čezmejnih sporih. Vodič za državljane želi predstaviti

nekatero izmed navedenih predpisov in načela, na katerih temeljijo, da se lahko odločite glede njihove uporabe. Če se zanjo odločite, vodič za državljane vsebuje podatke o tem, kje so na voljo obrazci vloge in podrobnejše informacije. Njegova vsebina obsega le civilne in gospodarske zadeve, ne pa tudi kazenskega prava, družinskega prava, stečajnega prava ali dednega prava. Poleg tega se navedeni predpisi ne uporabljajo v zvezi z Dansko*.

Sodni postopki so lahko stresni, dolgotrajni in dragi. Pred vložitvijo tožbe poskusite spor rešiti sporazumno ali pa

razmislite o alternativnem reševanju spora ali postopku pred varuhom človekovih pravic. Če to ni mogoče, si pridobite podatke o imenu in naslovu osebe, ki jo želite tožiti, in poskusite ugotoviti, ali ima premoženje, s katerim lahko poplača vaš zahtevek, sicer pravljanje ni smiselno. Več informacij o alternativnem reševanju sporov je na voljo na:

http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_gen_sl.htm

Podrobnejše informacije o čezmejnih pravicah potrošnikov so na voljo na:

http://ec.europa.eu/consumers/ecc/index_en.htm

* Čeprav se Uredba Bruselj I uporablja zaradi vzporednega sporazuma z Dansko.

„Predpisi Evropske unije nudijo pomoč posameznikom v čezmejnih sporih.“

2. KATERA ZAKONODAJA IN KATERA SODIŠČA?

Uredba „Bruselj I“ (44/2001) določa pravila o tem, *katera* sodišča obravnavajo čezmejne zadeve. Bistveno je vedeti, kje morate začeti sodni postopek. Običajno pravilo je, da zadevo obravnavajo sodišča države članice, v kateri prebiva toženec ali v kateri ima podjetje sedež, obstajajo pa tudi izjeme. Podrobnejše informacije so v točki 7 v nadaljevanju.

4 | EU je odobrila naslednje postopke, katerih namen je poenostaviti in pospešiti obravnavanje čezmejnih zadev ter olajšati uveljavljanje zahtevka zoper toženca v drugi državi članici.

A. Evropski plačilni nalog (Uredba 1896/2006)

Ta postopek se uporablja, kadar zahtevate denar od nekoga, ki ne zanika, da vam dolguje zadevno vsoto. To se imenuje „nesporni denarni zahtevak“. Postopek se začne na podlagi standardnih obrazcev, ki jih morate izpolniti. Ti so skupaj z obsežnimi informacijami na voljo v vseh jezikih EU na spletni strani evropskega pravosodnega atlasa za civilne zadeve: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/epo_filling_sl.htm.

B. Evropski nalog za izvršbo (Uredba 805/2004)

Evropski nalog za izvršbo je potrdilo, ki je priloženo nacionalni sodbi, sodni poravnavi ali javni listini, na podlagi katerega se te lahko izvršijo v drugi državi članici. Ta postopek se uporablja tudi za zahtevke zoper osebo, ki zahtevku ne ugovarja, kadar je nacionalni sodnik že odločil, da vam ta oseba dolguje zadevni denar. Za nalog za izvršbo zaprosite tako, da pri sodišču, ki je odločilo o vsebini vašega zahtevka, vložite vlogo, upoštevati pa morate nacionalne zahteve v zadevni državi članici.

V tem postopku se zahtevak šteje za nesporna, če je toženeč pripoznal vaš zahtevak pred sodiščem, v zapisniku o sodni poravnavi ali v javni listini, če mu ni nikoli nasprotoval ali če mu je na začetku nasprotoval, vendar pred sodiščem ni nastopil (molčeča pripoznava).

C. Evropski postopek v sporih majhne vrednosti (Uredba 861/2007)

Ta postopek se uporablja za čezmejne zahtevke v vrednosti do 2 000 EUR brez obresti. Ponavadi je to pisni postopek, ki se začne na podlagi standardnega obrazca, ki ga morate izpolniti in na katerega lahko toženeč odgovori:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_filling_sl.htm

Velika večina informacij o civilnem pravosodju v Evropski uniji in o nacionalnih postopkih je na voljo na spletni strani evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah: http://ec.europa.eu/civiljustice/homepage/homepage_ec_sl.htm

Pravosodni atlas za civilne zadeve vam nudi praktične informacije o čezmejnem pravljanju in vse standardne obrazce vlog, ki jih boste morda morali izpolniti, in sicer na spletni strani:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_sl.htm

3. KATERI POSTOPEK JE PRAVI ZAME?

Ali je vrednost vašega zahtevka do 2 000 EUR? Če je tako, razmislite o uporabi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti. Če pa ne pričakujete, da bo dolžnik ugovarjal vašemu zahtevku, lahko uporabite bodisi postopek za izdajo evropskega naloga za izvršbo bodisi postopek za izdajo evropskega plačilnega naloga. Treba si je zapomniti, da se postopek za izdajo evropskega naloga za izvršbo začne kot nacionalni postopek (zoper določeno osebo je že izdana sodba), nadaljuje pa se kot

evropski postopek, kar vam olajša izvršbo sodbe v drugi državi članici. V primerjavi z navedenim je postopek za izdajo evropskega plačilnega naloga evropski postopek od začetka postopka. Če morate tožiti osebo v drugi državi članici, bo morda lažje uporabiti postopek za izdajo evropskega plačilnega naloga, saj bodo obrazci in informacije na voljo v vašem jeziku. Če je sodba zoper določeno osebo že izdana, je ustrezní postopek verjetno postopek za izdajo evropskega naloga za izvršbo.

Če želite vložiti civilnopravni zahtevek v višjem znesku in/ali pričakujete, da mu bo nasprotna stranka ugovarjala, se uporabljajo druga pravila, razložena v nadaljevanju.

© iStockphoto.com

„Ali je vrednost
vašega zahteva do
2 000 EUR?“

4. EVROPSKI NALOG ZA IZVRŠBO

Prvi korak je v postopku pred sodiščem doseči obsodbo vašega dolžnika. Pravila, ki določajo, katera sodišča lahko obravnavajo zadevo, so razložena v točki 7 v nadaljevanju (pozorni pa bodite na dejstvo, da so v primeru dolžnika potrošnika za obravnavanje zadeve vedno pristojna sodišča v državi potrošnika). Čeprav je zahtevk nesporen, pa mora biti dolžniku pravilno vročeno pisanje, ki ga seznanja z razlogi za vložitev zahtevka, vrednostjo zahtevka (vključno z obrestmi, če jih tožnik zahteva) ter imeni in naslovi strank. Sodba bo dolžniku naložila popravo krivice, ki vam je bila povzročena, s plačilom denarnega zneska.

Potem morate vložiti vlogo za potrditev sodbe kot evropskega naloga za izvršbo. Sodnik (ali sodišče, ki je izdalo sodbo) za to uporabi standardni obrazec, priložen Uredbi, ki je v ustreznem jeziku na voljo na spletu:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/rc_fillingeosl.htm

Potem ko sodišče izda evropski nalog za izvršbo, ga mora poslati pristojnemu organu izvršbe v državi članici, v kateri dolžnik živi ali v kateri ima premoženje. Edini razlog za zavrnitev izvršbe v drugi državi članici je, če je evropski nalog za izvršbo nezdržljiv s sodbo v zadevi med istima strankama v drugi državi članici. Podatki o izvršbi v državah članicah so na voljo na:

http://ec.europa.eu/civiljustice/enforce_judgement/enforce_judgement_gen_sl.htm

Poleg evropskega naloga za izvršbo boste morali predložiti tudi izvod izvirne sodbe, izdane v vašo korist, lahko pa se od vas zahteva tudi prevod potrdila o evropskem nalogu za izvršbo, odvisno od tega, kateri jeziki so sprejemljivi za pristojni organ izvršbe v drugi državi članici (informacije o sprejemljivih jezikih so na voljo na spletni strani atlasa). Druge formalnosti se ne smejo zahtevati, sodba pa je izvršljiva v drugi državi članici. Izvršba se opravi v skladu z veljavnimi pravili navedene države članice. Če v navedeni državi članici izvršbo sodbe običajno opravi izvršitelj, jo mora opraviti tudi v tem primeru.

„Druge formalnosti se ne smejo zahtevati, sodba pa je izvršljiva v drugi državi članici.“

5. EVROPSKI PLAČILNI NALOG

Postopek za izdajo evropskega plačilnega naloga je podoben zgoraj opisanemu postopku, velja za čezmejne denarne zahteve in omogoča uporabo standardnih obrazcev – sodba nacionalnega sodišča pa za izvedbo tega postopka ni potrebna. Postopek traja, dokler toženec ne ugovarja zahtevku – če mu ugovarja, zadeva postane sporna in se lahko obravnava v skladu z veljavnimi nacionalnimi civilnimi procesnimi predpisi države članice, v kateri ste začeli postopek.

Za izdajo potrdila o tem, da čezmejni zahtevek izpolnjuje pogoje za evropski plačilni nalog, lahko zaprosite z izpolnjenim obrazcem A iz Priloge k Uredbi, ki je v vseh jezikih na voljo na: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/epo_filling_sl.htm

Navesti morate ime in naslov strank (svoje podatke in podatke toženca), obrazložiti svojo zadevo, pojasniti, da gre za čezmejni zahtevek, in opisati dokaze, ki ga utemeljujejo.

Na spodaj navedeni spletni strani so na voljo informacije o tem, katero sodišče lahko izda evropski plačilni nalog v vaši zadevi in kam morate poslati svojo vlogo:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/epo_courtsJurisd_sl.htm

„Če toženec ne ugovarja, evropski plačilni nalog samodejno postane izvršljiv.“

Sodišče bo vašo vlogo preučilo in vam izdalo evropski plačilni nalog v 30 dneh, če ste obrazec pravilno izpolnili in posredovali vse zahtevane dodatne informacije.

Evropski plačilni nalog bo tožencu vročilo sodišče. Toženec vam lahko plača znesek zahtevka ali pa mu ugovarja. Ugovor zoper evropski plačilni nalog lahko vložite v 30 dneh. Če to stori, se zadeva odstopi v obravnavanje rednemu civilnemu sodišču v skladu z nacionalnim pravom.

Če toženec ne ugovarja, evropski plačilni nalog samodejno postane izvršljiv. Edini razlog za zavrnitev izvršbe v drugi državi članici je, če je evropski plačilni nalog nezdržljiv s sodbo v zadevi med istima strankama v drugi državi članici. Izvod evropskega plačilnega naloga in po potrebi njegov prevod morate poslati pristojnemu organu izvršbe v državi članici, v kateri predlagate izvršbo zahtevka (državi, v kateri toženec živi ali v kateri ima premoženje). Podrobnejše informacije o izvršbi so na voljo na:

http://ec.europa.eu/civiljustice/enforce_judgement/enforce_judgement_gen_sl.htm

6. SPORI MAJHNE VREDNOSTI

Postopek v sporih majhne vrednosti je običajno pisni postopek za zahtevke v vrednosti do 2 000 EUR (brez obresti) in omogoča uporabo standardnih obrazcev, da je tako kratek in preprost, kot je to mogoče.

Svoje podatke in svoj zahtevek morate navesti v „obrazcu A“, ki je priložen Uredbi in je na voljo v elektronski obliki na:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_filling_sl.htm

Če imate ustrezna dokazila, kot so potrdila o prejemu, fakture itd., jih priložite obrazcu vloge.

Po prejemu vaše vloge mora sodišče izpolniti svoj del „obrazca za odgovore“ (tudi na voljo na spletni strani atlasa). Sodišče mora dvojniki vaše vloge v 14 dneh po prejemu skupaj z obrazcem za odgovore vročiti tožencu. Toženec lahko odgovori v 30 dneh, tako da izpolni svoj del obrazca za odgovore. Sodišče vam mora dvojniki odgovora toženca poslati v 14 dneh.

Sodišče mora v 30 dneh po prejemu toženčevega (morebitnega) odgovora odločiti o vašem sporu majhne vrednosti ali pa od strank pisno zahtevati dodatne

informacije oziroma ju povabiti na glavno obravnavo. Ni potrebno, da vas na glavni obravnavi zastopa odvetnik.

Po izdaji odločbe v vašo korist lahko sodišče zaprosite, da brezplačno izpolni „obrazec D“, ki je na voljo na spletni strani atlasa. Na podlagi tega obrazca (ki ga bo morda treba prevesti v jezik druge države članice) in izvoda sodbe bo sodba v vaši zadevi brez nadaljnjih formalnosti izvršljiva v drugih državah članicah Evropske unije. Edini razlog za zavrnitev izvršbe v drugi državi članici je morebitna nezdržljivost sodbe v sporu

„Ni potrebno, da vas na glavni obravnavi zastopa odvetnik.“

majhne vrednosti s sodbo v zadevi med istima strankama v drugi državi članici. Informacije o izvršbi v državah članicah so na voljo na:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_courtsAuthorit_si_sl.htm

Na podlagi uredbe o sporih majhne vrednosti vam morajo pri izpolnjevanju obrazcev pomagati organi vaše države članice – na primer vaše okrajno sodišče.

7. SPLOŠNI CIVILNOPRAVNI ZAHTEVKI

Uredba „Bruselj I“ (44/2001) določa, katera sodišča obravnavajo čezmejne spore ter kako se sodba prizna in izvrši v drugi državi članici.

Običajno pravilo je, da zadevo obravnavajo sodišča države članice, v kateri prebiva toženec. Če pa tožbo vloži potrošnik, lahko izbira med sodišči svoje države in sodišči države toženca. Zaradi stroškov in jezika postopka potrošniki običajno začnejo postopek pred sodišči države, v kateri prebivajo.

V primeru kršitve pogodbe zadevo obravnava sodišče, pristojno na območju kraja, kjer bi bilo treba pogodbo izpolniti. Za odločanje v nepogodbenih zadevah (delikti) so pristojna sodišča na območju kraja škodnega dogodka. Če ste se na primer poškodovali zaradi malomarnosti nekoga drugega, bo zadevo obravnavalo sodišče v državi, v kateri ste se poškodovali.

Uredba velja za vse civilne in gospodarske zadeve in se lahko uporabi, če nasprotna stranka zahtevku ugovarja ali če vrednost zahtevka presega 2 000 EUR.

Na podlagi določitve sodišča, ki je pristojno za obravnavanje zadeve, in ob domnevi, da je bila izdana sodba v vašo korist, morajo to sodbo priznati druge države članice. Da pa se sodba izvrši v drugi državi članici, morate sodišče v državi članici izvršbe zaprositi za izdajo potrdila o izvršljivosti. Po prejemu potrdila o izvršljivosti morate, kot v zgoraj opisanih postopkih, uporabiti mehanizme izvršbe države članice vašega dolžnika, kot so oprava izvršbe po sodnem izvršitelju, izdaja prepovedi razpolaganja z dohodkom itd.

8. ZAKLJUČEK

Pravda zoper posameznika ali podjetje v drugi državi članici je lahko naporna. Vendar pa tožencu dejstvo, da živi v tujini, ne sme omogočiti, da se izogne odgovornosti. V pomoč pri izvrševanju vaših zakonitih pravic je Evropska unija sprejela enotna pravila in standardne postopke za čezmejne spore, opisane v tem vodiču.

© Istockphoto.com

SL

Kontaktni naslov

Evropska komisija
Generalni direktorat za pravosodje
Evropska pravosodna mreža
v civilnih in gospodarskih zadevah
Rue Montoyer 59,
B-1049 Brussels

<http://ec.europa.eu/civiljustice/>

ISBN 978-92-79-16643-3

9 789279 166433

DS-31-10-598-SL-C doi:10.2838/27321

Naslovnica@istockphotos.com

